

Satranç

A y b a r K a r a ç a y

Bayan Dünya Şampiyonu?

Judit Polgar 9 yaşındayken Kasparov "Satranç bütünüyle erkek oyunudur. Taraflar bu oyunda kendi egolarına üstünlüklerini kanıtlamak isterler. Bayanlarına psikolojisi değişiktir" demişti. Fischer "At çıkarak rahatça yenemeyeceğim bir hanım satranççı yok!" dediğindeyse henüz doğmamıştı ve Fischer 33 yıl boyunca kırılmayacak en genç GM olma rekorunun, günün birinde bir kız çocuğu tarafından ele geçirileceğinden habersizdi. "Kadın besteci yoktur, olmamıştır, olmayacaktır!" diyen besteciler ve "orkestramda kesinlikle hanım müzisyen istemem!" diyen şeflerle dolu erkek egemen sanat dünyasında ve benzeri önyargılarla dolu bilim dünyasında da zor durumda kadınların işi. Zamanının ilerisindeki hayalgücü zengin birçok öncü, tepki, küçümseme hatta alay ve aşağılanma ile karşılaşmıştır. Ama bunu dile getiren Japon deyişi bile erkek egemen: "Bir adam genç ve yetenekliyse acı çeker." Öncüler mücadeleye 1-0 mağlup başlıyorlarsa, bayan öncüler 2-0 mağlup başlıyor diyebiliriz.

Judit Polgar bayanlar müsabakalarına hiç katılmıyor ve hep erkeklerle mücadele ediyor: "Erkeklerin dünyasında büyüdüm. Size daima bir erkek arkadaşınız olup olmadığını, kız kardeşlerinizin ne yaptığını soruyorlar ve bir sürü başka tedirgin edici şey... Ama eminim ki yalnız başına bir erkek, kadınlarla dolu bir dünyada yaşasaydı benimkinden çok daha fazla tedirginlik hissedirdi." Karpov'u, Kasparov'u, Anand'ı, Kasimcanov'u, Topalov'u, Adams'ı, Leko'yu, Svidler'i ve diğer önde gelen erkek oyuncuları yendiği birçok oyunu İnternet'te bulabilirsiniz. İstanbul Olimpiyatı'nda koca Smirin'i nasıl yendiğini hâlâ unutamam (bkz. Aralık 2000 sayısız). Satranca bir yıl ara veren Judit, doğum yaptıktan sonra 2005'te muhteşem bir dönüş yaptı ve pratik eksikliğinin gücünden bir şey kaybettirmediğini gösterdi. (25 oyunu geçelerde okla diğer sayfalara geçebilirsiniz.)

chessgames.com/perl/chess.pl?pid=20719&pid2=12190
chessgames.com/perl/chess.pl?pid=12190&pid2=15940
chessgames.com/perl/chess.pl?pid=38799&pid2=12190
chessgames.com/perl/chess.pl?pid=12089&pid2=12190
chessgames.com/perl/chess.pl?pid=12190&pid2=12088
chessgames.com/perl/chess.pl?pid=12190&pid2=10900
chessgames.com/perl/chess.pl?pid=12290&pid2=12190
chessgames.com/perl/chess.pl?pid=11719&pid2=12190
chessgames.com/perl/chess.pl?pid=79968&pid2=12190
www.chessbase.com/newsdetail.asp?newsid=1078
http://myhero.com/myhero/hero.asp?hero=j_polgar
<http://juditpolgar.maribelajar.com/modules/news/>
<http://chess.sourceforge.net/judit/index2.php>
www.answers.com/topic/judit-polgar
<http://www.chessgoddesses.com/>
<http://games.groups.yahoo.com/group/JuditPolgar/>
www.mindspring.com/~daveh47/Judit.html

Siz dergiyi okurken Dünya Şampiyonası 7 erkek ve 1 hanım yarışmacıyla başlamış olacak: Kasimcanov, Anand, Topalov, Leko, Svidler, Morozovich, Adams ve Polgar. Yukarıdaki oyunları incelerken Judit'in şansının diğerlerinden hiç de aşağıda olmadığını göreceksiniz. Bu seçme oyuncular yakın güçtedir. Dünya şampiyonunu çok az farklar ve o günlerdeki performanslar belirleyecek. Polgar, satrancın bilinen bin küsur yıllık tarihindeki erkek egemenliğini yıkıp dünya şampiyonu olabilir mi? Neden olmasın! Hem olmasa da ne gam! Zaten gelişmiş geçmişin en güçlü satranç ustaları arasında çoktan tarihteki yerini aldı.

<http://www.wccsanluis.net/>

J.Polgar-F.Berkes [C11] 2003 Budapeşte 1.e4 e6 2.d4 d5 3.Ac3 Af6 4.Fg5 de4 5.Ae4 Fe7 6.Ff6 Ff6 7.Af3 00 8.Vd2 Ad7 9.000 Fe7 10.Fd3 b6 11.Aeg5 h6 12.Fh7 Şh8 13.Fe4! [13.h4 Af6 (13...Fg5) 14.Fd3 (14.Vd3)] 13...hg5 [13...Kb8 14.h4 A] 14...Af6 15.Ae5 Ae4 16.Agf7 Şh7 17.Ad8 (17.Vf4); B) 14...Şg8 15.Fd3 (15.Ah7; 15.Fh7) 15...hg5? (15...Af6 16.Ae5 Fb7 17.Ve3 Vd6 18.Şb1) 16.hg5 B1) 16...f5 17.Ve3; B2) 16...Fd6 17.Fh7 Şh8 18.Ve3 (18.Kh4; 18.Vd3; 18.Ae5; 18.Kh5; 18.Kh3) 18...Ke8 19.Ve4; B3) 16...Ke8 17.Vf4 (17.Fh7 Şf8 18.Fe4) 17...f5 18.Vf5 ef5 19.Fc4 Şf8 20.Kh8; B4) 16...g6 17.Kh6 Şg7 (17...Af6 18.gf6 Ff6 19.Kdh1 Ke8 20.Fg6) 18.Kdh1 Kg8 19.Kh7 Şf8 20.Vf4 Ve8 21.Fg6; C) 14...Fa6 15.d5!? (15.Ve3; 15.Vf4) C1) 15...Af6 16.Ae5 Ae4 17.Agf7 Şg8 (17...Şh7 18.Ve1) 18.Ad8 Ad2 19.Adc6; C2) 15...e5 16.Ff5 (16.Şb1; 16.Kde1); C3) 15...Ac5 16.Ve3] 14.g4!! [14.Fa8? g4] 14...Kb8 15.h4 g6 [15...gh4 16.g5 A) 16...f5 A1) 17.Kh4 Şg8 18.Fc6 b5 (18...Şf7 19.d5) 19.Kh5 Şf7 (19...Fd6 20.g6 Af6 21.Kh3) A1a) 20.g6 A1a1)

20...Şe8 21.d5 (21.Ve3) 21...e5 22.Ae5 a6 23.Ve2 Fg5 24.Şb1 Ve7 25.Kg5; A1a2) 20...Şg6 21.Ve3 Şf7 22.Ae5 Ae5 23.de5 Fd6 24.ed6 cd6 A1a21) 25.Kf5 Şg8 26.Kf8 Vf8 (26...Şf7 27.Vf4 Şg8 28.Kd6) 27.Va7 Vf4 28.Şb1 d5 29.Ve7 (29.Kg1); A1a22) 25.Kg1; A1b) 20.d5 20...e5 21.Fd7 Fd7 22.Ae5 Şe8 23.Ve3; A2) 17.Vf4 17...Fd6 (17...Şg8; 17...fe4); B) 16...Şg8 17.Vf4 f5 B1) 18.Vh4 Fd6 (18...fe4 19.Vh7 Şf7 20.Vh5 g6 21.Vh7 Şe8 22.Vg6 Kf7 23.Kh7 Fg5 24.Ag5 Vg5 25.Vg5 Kh7 26.Vg6 Kf7 27.Ve6 Şf8 28.Kh1) 19.Ff5 (19.Vh7 Şf7 20.Ff5) 19...ef5 30.Vh7 Şf7 21.Vh5 Şe6 22.d5 Şe7 23.Khe1 Ae5 24.Ae5 Fe5 25.Ke5 Şd6 26.f4; B2) 18.Fc6 18...Şf7 19.Vh4 B2a) 19...Kg8 20.d5 e5 21.Fd7 Fd7 22.Ae5 Şf8 23.Ag6 Şf7 24.Vh5 Fg5 25.f4 Ff4 26.Af4 g6 27.Vh7 Kg7 B2a1) 28.Ae6 Kh7 29.Kh7 Şf6 30.Ad8 Kd8 31.Ke1 (31.c4); B2a2) 28.Vh2 28...Vf8 (28...Ve7) 29.Ae6 B2a21) 29...Vd6 30.Ag5 Şf8 (30...Şf6 31.Vh4) 31.Vh8 Kg8 32.Vh6 Kg7 33.Kde1; B2a22) 29...Fe6 30.de6 Şe8 (30...Şe6 31.Vh4; 30...Şf6 31.Kd5) 31.Vg2 Vg8 32.Ve6 Şf8 33.Kd7 Ke8 34.e7; B2b) 19...Fd6 20.Kde1 Şe7 21.Fd5 Ac5 22.de5 Fc5 (22...bc5 23.g6 Kf6 24.Ag5 Kb4 25.c4) 23.Fc6; 15...Şg8 16.hg5 A) 16...g6 17.Vf4; B) 16...Ke8 17.Vf4; C) 16...f6 17.Fg6 (17.Ve3); D) 16...f5 17.gf5 Kf5 18.Ff5

ef5 19.Ve3 Af8 20.Ae5 Vd5 (20...Fg5 21.f4 Ff6 22.Ac6) 21.Vh3; E) 16...Fd6 17.Fh7 Şh8 18.Kh3 g6 19.Kdh1 Şg7 20.Fg6; 15...Fb7 16.hg5 Şg8 17.Fh7 Şh8 18.Vf4 Fd6 19.Ae5 Fe5 20.de5 Fh1 21.Kh1 g6 22.Vh2 Vg5 23.f4; 15...Ke8 16.hg5 Şg8 17.Vf4 Af8 18.Kh4 (18.Şb1)] 16.hg5 Şg7 17.Vf4 Fb7 [17...Kh8 18.Kh8 Vh8 19.Ae5 Vg8 20.Kh1; 17...Fd6 18.Ae5 Fe5 19.de5 Kh8 20.Kh6] 18.Kh7!! Şh7 19.Vh2 Şg8 20.Kh1 Fg5 21.Ag5 Vg5 22.f4 Vf4 23.Vf4 Fe4 24.Ve4 1-0

Genetikbilimci Barbara McClintock (köpeği de sayarak soldan 4., sağdan 3.) gençliğinde bir aile fotoğrafında (solda, büyük resim). Sağdaki küçük resimlerdeyse McClintock'un mısır tarlasında, mikroskop başında, 81 yaşındayken İsveç Kralı Carl Gustaf'dan Nobel Tıp Ödülü'nü alırken görüyoruz. McClintock'un fikirleri de zamanının ilerisindeydi, uçuk, hatta deli saçması olarak nitelendirilmişlerdi. Diğerleri ancak güçlü elektron mikroskoplarının icadından sonra, o emeklilik günlerini yaşarken anlayabildiler ki, Barbara haklıymış. Erkekler bazen geç de olsa özür dilemesini bilirler: genetik biliminin temellerini atan kadın, 30 küsur yıllık bir geçmeyle de olsa 1983 Nobel Tıp Ödülü'ne layık görüldü. Ufak bir anekdot: Nobel'in ardından Henry Kissinger'dan bir yemek daveti alır. Listede tüm diğer konukların isimleri başında "Dr." unvanı olmasına rağmen kendi adı "Ms.B.McClintock" olarak geçmektedir. Bunun üzerine şaka yollu, komedyen Rodney Dangerfield'dan bir alıntı yapar: "Hiç saygı görmüyorum!"

Matematikçi, gökbilimci ve filozof: İskenderiyeli Hypatia öncüler arasında en şanssız olanlardan biri. Zekası, güzelliği ve karizmasını tehlikeli bulan erkekler tarafından vahşice katledilmekle kalmadı, yazılan da imha edildi. Ama öylesine iz bırakmış ki bütün bunlar bile onu tarihten silmedi. Sağdaki resimlerle görüntülenen Marie Curie içinse Einstein, "tandıklarım arasında şöhretin hiçbir şekilde zedeleyemediği yegane karakter" demiş. İki ayrı dalda Nobel Ödülü sahibi olan bu biliminsanı, en ufak bir abartıdan kaçınan yaşam tarzıyla da örnek bir insan. Kızı Eve Curie ise "Beni doğduğunda anemem 37 yaşındaydı. Onu tanıyabilecek kadar büyüdüğümde, başkaları için artık şöhretinin zirvesinde, yaşayan bir efsaneydi. Ama benim için daima, ben doğmadın çok önceleri hayallerinin peşinden koşan fakir öğrenci Marie Skłodowska olmuştur" diye yazar.